

INFORMACJA DLA PACJENTÓW
ZASADY PRZYGOTOWANIA DO BADANIA RENTGENOWSKIEGO
UROGRAFIA
I BADANIE PRZEGLĄDOWE JAMY BRZUSZNEJ
I KRĘGOSŁUPA LĘDŹWIOWO - KRZYŻOWEGO

Wykonanie badania urografii, jak również podanie środka kontrastującego wymaga Państwa zgody. Poniżej przekazujemy Państwu informacje o sposobie wykonania badania, przygotowaniu i ryzyku związanym z jego wykonaniem.

Urografia jest badaniem radiologicznym obrazującym drogi moczowe i czynność nerek przy użyciu środka kontrastowego podanego dożylnie i wydalanego z moczem. Za jego pomocą można określić wielkość, kształt i położenie nerek oraz ocenić prawidłowość układu kielichowo-miedniczkowego. Urografia jest również pomocna w ustaleniu istnienia kamienia lub kamieni w układzie kielichowo-miedniczkowym lub w drogach wyprowadzających mocz. Można również dzięki niej ocenić skutki obecności kamieni w układzie moczowym oraz stwierdzić istnienie torbieli i guzów nerek. Na podstawie urografii dokonuje się także oceny stopnia zalegania moczu w pęcherzu moczowym (np. w przypadku znacznego przerostu gruczołu krokowego).

PRZYGOTOWANIE DO BADANIA:

- ✓ Do 14 dni przed badaniem pacjenci z rozpoznanymi chorobami tarczycy powinni wykonać badanie TSH. Badaniu poddawani są pacjenci z prawidłowymi parametrami. W niektórych przypadkach wymagana jest dodatkowo konsultacja endokrynologa o braku przeciwwskazań do podania jodowego środka kontrastowego
- ✓ **72 godziny przed badaniem** – wypić nie mniej niż 3 litry płynów;
- ✓ **48 godziny przed badaniem** – stosować dietę ubogoresztkową, np. ryż rosół, mięso i ryby gotowane, jajka na twardo;
- ✓ Unikać spożywania produktów ciężkostrawnych i bogatych w błonnik, tj.: świeże warzywa i owoce, kasze, otręby, pieczywo;
- ✓ Nie pić soków i napojów gazowanych;
- ✓ Wykonać na czczo badanie kreatyniny we krwi w Laboratorium Diagnostycznym;
- ✓ Zacząć zażywać Espumisan lub Esputicon 3 razy dziennie po 2 kapsułki. Oba te leki można kupić bez recepty i zapobiegają gazą,
- ✓ Pacjenci chorujący na cukrzycę leczeni Metforminą, Sioforem, Glucophage, Avamina, Formetic, powinni odstawić lek na 48h przed i 48h po badaniu z dożylnym podaniem jodowego środka kontrastowego. W tym czasie pacjent jest zobowiązany do samokontroli poziomu glukozy we krwi i w razie stwierdzenia istotnej nieprawidłowości niezwłocznego skontaktowania się ze swoim lekarzem kierującym lub najbliższym Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym;
- ✓ **W dniu poprzedzającym badanie** – stosować dieta płynna: woda niegazowana, przecedzony bulion,
- ✓ Przyjąć Espumisan 3 x dziennie po 2 kapsułki;
- ✓ W przypadku problemów z wypróżnieniem zaleca się w celu wypróżnienia zastosować doodbytniczo lek przeczyszczający w czopku lub wieczorem wykonać doodbytniczo wlewkę z Enemy.
- ✓ Pacjentki karmiące piersią nie powinny karmić dziecka w ciągu najbliższych 24h, a ściągnięty w tym czasie pokarm powinien zostać wylany;
- ✓ **W dniu badania** – nic nie jeść;
- ✓ Nie palić papierosów, nie żuć gumy;
- ✓ Może wypić słabą herbatę bez cukru;
- ✓ Przyjąć wszystkie leki przyjmowane na stałe;
- ✓ wypić od ½ do 1 litra niegazowanej wody;
- ✓ zażyć rano 2 kaps. Esputiconu lub Espumisanu;
- ✓ zadbać o wypróżnienie;

- ✓ pacjenci, którym badanie wyznaczono po godzinie 14-tej nie mogą jeść na 6 godzin przed planowaną godziną badania.

NA BADANIE NALEŻY PRZYNIEŚĆ ZE SOBĄ:

- ✓ aktualny wynik kreatyniny;
- ✓ osoby z rozpoznanymi chorobami tarczycy – aktualne wyniki TSH.

OPIS BADANIA

Badanie wymaga podania dożylnego środka kontrastującego. W tym celu konieczne jest założenie dostępu żylnego (tzw. wenflonu). Po podaniu kontrastu wykonuje się zdjęcia rentgenowskie (jamy brzusznej na leżąco), w różnych odstępach czasu.

Pacjent musi wyrazić świadomą zgodę na badanie radiologiczne wraz z podaniem środka kontrastowego.

Proszę o zapoznanie się i podpisanie zgody na badanie radiologiczne wraz z podaniem środka kontrastowego Formularz F-SZ.8-1.

Niewyrażenie zgody na podanie środka kontrastowego jest jednoznaczne z rezygnacją z badania.

REAKCJE NIEPOŻĄDANE NA PODANIE DOŻYLNIE ŚRODKA KONTRASTOWEGO.

Podwyższone ryzyko wystąpienia reakcji niepożądanych po podaniu dożylnego środka kontrastowego występuje u określonej grupy pacjentów:

- ✓ z alergią na leki, pokarmy, surowice, pyłki,
- ✓ z astmą, z POCHP (przewlekła obturacyjna choroba płuc), lub innymi alergiami, alergią na jodowe środki kontrastowe, w tym powikłaniami po poprzednich badaniach z kontrastem,
- ✓ z zaburzeniami czynności serca, układu krążenia, nerek, cukrzycą,
- ✓ alkoholicy,
- ✓ z chorobami neurologicznymi, w tym padaczka, zaburzeniami krążenia mózgowego, po i ze świeżymi udarami,
- ✓ z podejrzeniem lub rozpoznaną nadczynnością tarczycy, wolami zamostkowymi,
- ✓ z obrzękiem szyi spowodowanym powiększeniem tarczycy (wole),
- ✓ z rakiem szpiku kostnego (szpiczak mnogi) lub nadprodukcją specjalnych białek (paraproteinemią),
- ✓ z chorobami z autoagresji, nużliwością mięśni (miastenia), homocystynurią,
- ✓ z nadciśnieniem tętniczym spowodowanym występowaniem guza chromochłonnego nadnerczy,
- ✓ ciężarne i kobiety karmiące piersią.

Aktualnie stosuje się nowoczesne jodowe, niejonowe środki kontrastowe, cechujące się niskim ryzykiem wystąpienia objawów niepożądanych. Jak każdy lek, dożylny środek kontrastowy może powodować działania niepożądane, chociaż nie u każdego one wystąpią. Działania te zwykle są przejściowe i mają niewielkie nasilenie, jednak opisywano również reakcje o ciężkim lub zagrażającym życiu przebiegu. Najczęściej występują nudności, wymioty, ból oraz uczucie ciepła. Większość reakcji ubocznych występuje w ciągu pierwszej godziny od podania, jednak niekiedy dochodzi do reakcji opóźnionych (po kilku godzinach lub kilku dniach od podania).

Możliwe działania niepożądane:

Układ narządów	Często (1/10 - 1/100)	Niezbyt często (1/100 - 1/1000)	Rzadko (1/1000 - 1/10000)
Odpornościowy		Reakcje rzekomoanafilaktyczne /nadwrażliwości	Wstrząs rzekomoanafilaktyczny (również przypadki zakończone zgonem).
Dokrewny			Zaburzenia czynności tarczycy, przełom tyreotoksyczny.
Nerwowy, zaburzenia psychiczne		Zawroty głowy, niepokój	Parestezje / niedoczulica, splątanie, lęk, pobudzenie, niepamięć, zaburzenia mowy, senność, utrata przytomności, śpiączka, drżenia, drgawki, niedowład / porażenie, niedokrwienie / zawał mózgu, udar krwotoczny mózgu. Przejściowa korowa utrata wzroku.
Oczy		Zmniejszenie ostrości / zaburzenia widzenia	Zapalenie spojówek, łzawienie.
Uszy			Zaburzenie słuchu.
Serce		Zaburzenia rytmu	Kołatania serca, ból / uczucie ucisku w klatce piersiowej, bradykardia, tachykardia, zatrzymanie krążenia, niewydolność serca, niedokrwienie / zawał mięśnia sercowego, sinica.
Naczynia krwionośne		Rozszerzenie naczyń krwionośnych	Niedociśnienie lub nadciśnienie tętnicze, wstrząs. Skurcz naczyń krwionośnych, incydenty zakrzepowo-zatorowe.
Oddechowy		Kichanie, kaszel	Nieżyt nosa, duszność, obrzęk błony śluzowej, astma, chrypka, obrzęk krtani / gardła / języka / twarzy, skurcz oskrzeli, skurcz krtani / gardła, obrzęk płuc, niewydolność oddechowa, zatrzymanie oddychania.
Pokarmowy	Nudności	Wymioty, zaburzenia smaku	Podrażnienie gardła, dysfagia, obrzęk ślinianek, ból brzucha, biegunka.
Skóra i tkanka podskórna		Pokrzywka, świąd, osutka, rumień	Obrzęk naczyniowo-ruchowy, zespół objawów śluzówkowo-skórnych (np. zespół Stevensa i Johnsona lub zespół Lyella).
Nerki i drogi moczowe		Zaburzenia czynności nerek	Ostra niewydolność nerek.
Zaburzenia ogólne i stany w miejscu podania	Uczucie gorąca lub bólu, ból	Złe samopoczucie, dreszcze, zwiększona potliwość, reakcje wazowagalne	Bładość, zmiany temperatury ciała, obrzęki Ból w miejscu podania, niewielkie ocieplenie oraz obrzęk, zmiany zapalne i głowy uszkodzenie tkanek w przypadku wynaczynienia.

POSTĘPOWANIE PO BADANIU

Po zakończeniu badania w celu łatwiejszego wydalenia środka kontrastowego z organizmu zalecane jest spożycie około 2, 5 l wody niegazowanej lub napojów niesłodzonych w ciągu następných 24 godzin.

BEZWZGLĘDNYM PRZECIWWSKAZANIEM DO WYKONANIA BADANIA UROGRAFII JEST CIAŻA!!!